

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. iiii. De venatica auctoritatib[us] & speciebus ei[us]/ & exercitio licito & illicito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

rem debitum nō referre. Quod tamen ratio ex honestis causis admittit/nō est simpliciter alienū. Si modesta forte iocunditas vel vtilitas subest/& nemini noceat: hoc etenim non aduersa ē officio/vel nature. Sin autem impugnet alterutrū. statim est & simpliciter alienū & vsq; quaq; non licet. Huius itaq; contrectatio semper est aut erroris/aut criminis.

¶ Distributio officiorū ex politica p̄stitutiōe veterū. Cplm. iiii.

Contra perdē
tes tempus.

Dilosphi gentiū iusticiam que politica dicitur preceptis et morib; informātes: cui; merito respublica hominū subsistit & viget: vnūquemq; suis rebus/ & studiis voluerūt esse p̄tentū. vrbānis & suburbanis. colonis quoq; et rusticis/sua singul; loca et studia prescribētes. Sollicitudo singulorū et omnīū vtilitati publice seruiebat. Nature laboris & industrie fructum vnusquisq; recipiebat ex merito. Nemo quod esset alteri; vsurpabat. manēte in omnib; indiuiduo caritatis affectu. Prim; quidem et medi; vrbis locis arriopago cessit. vnde ad singulas professiones prout ratio cuiusq; officii exigebat dispositiōe cōgrua institutas/officiorū iura quasi qdā salutis & vite riuiuli diriuarētur. Porro in his venādi ars vel officium vix permittit; accedere ad suburbanos/ cū venatores aut agricole/ ceteriq; incole rurū ab vrbib; nobiliorūq; cetu longius arceatur. Omīno enim iniquum est nobiliora ingenia studiis debonestari minorib;: et eos apud quos et ardua & grauiora manēt officia/ voluptatis/ aut vanitatis occupationib; agitari. vnde si licenter exerceat venatio artificii vel officii. Si cōtra/ leuitatē eā esse aut maleficiū censuerūt edicto puniētes eos qui eam contra officii vsurparent.

Curie nomen
est apud athenienses.

Venatores et
agricole nec in
vrbē nec in ce-
tu nobilium lo-
cum habēt.

Quā venatio
sit officium vel
maleficiū.

¶ De venatica auctoritatib; et speciebus eius et exercicio licito & illicito.

Capitulum quartum.

Thebani venationē oībus
ediciendā statu-
erūt.
Vtilitas the-
banorū et ma-
licia.

T primi quidē thebani si fidē sequamur hystorie/ eā scz venationē cōmunicādā omnibus statuerūt. Et ex quo suspecta omnib; sit gens feda parricidiis incestibus detestāda/ insignis fraude nota piuriis. huius artificii vel potius maleficii in primis precepta cōgessit que post modū ad gentem mollē imbellēq; leuē & impudicam frigios loquor transmitteret. Riserūt eos athenienses/ & lacedemonii populi grauiores hystorianū gesta nature morūq; mysteria: variis figmētōnū inuolucris obtexētes: sic tamen vt ex cautela malorum/vtilitatē inducerēt: aut ex lepore poemat; voluptatem. In auras itaq; raptum tradunt ab aquila dardaniū venatorē ad po-

X

cula a quibus ad illicitos & innaturales trāfiret amplexus. Elegāter utiq; cum & leuitas ferri possit ab alite/et voluptas sobrietatis ignara/ cuiuscūq; libidini prostitui non erubescit. Dux thebanus visa nuditate illi⁹ quā in siluis semper coluerat cum ab errore pedē sui reuocaret affectus/ sub humano sensu se ī bestiam stupuit transformatū/ cernisq; cōformis cum domesticos canes voce et vultu niteretur abigere/ vitio prae cōsuetudinis toti⁹ substantie sue dispendio/ eorundē moribus patuit. Et forte deam venatoribus preferunt: quia mollicie hac vel malicia deos suos noluerūt infamare. Apri dentib⁹ extinctū adonidē deflet venus. habēt semper cū venatione vel robusta cōmertū. Dum maro cartaginis alte iocaretur hospitū/ amatiū vota conciliare nesciuit nisi eis ab oportunitate venādī dilapsū comitū siluarū latebras referaret. Sic forte quia studiū hoc a psciētia turpitudinis odit lucē sicut ecōtra legitimi amoris gaudia solēnes lucis sue preferūt tedas. ¶ Quē mihi dabis virorū illustriū qui huic voluptati vehemēter inheserit: fixerit eripedem ceruā licet aut herimātī placarit: nemora victor alcides nō voluptati sue/ sed publice prospexit vtilitati. Apriū calidonie vastatorē strauerit meleager: nō multū animū voluptate/ s; hoste patriā liberauit. Fuderit auctor romul⁹ romani gñis ceruorum corpora nō vane voluptatis solatiū/ sed sibi & sociis quesitū suffragiū vite. opera singulorū ex euētū & proposito colorant. Res quippe decora est/ si honesta cā precesserit. ¶ Quis tamen hominū canūq; cōstruxit exercitū/ vt nō tā sua q̄ aliena virtute cū bestiis dimicaret. Q̄ diu infelicem bestiola lepusculū timidū tanto fortasse p̄dabit apparatu. Si vero clariore preda ceruo forte/ vel apro/ venatiū labor effulserit/ sit plausus intolerabil: exultāt venatores: caput prede & solemnia quedā spolia triūphantibus preferūtur. Regē capadoam captū credas: sic cornicines & tybicides videas victore gloriā declarare. Illis mestū indicit femina capta silentium: vel si forte p̄da nobilior circūuentiū potius fraude q̄ viribus prosternatur. Si capriolus vel lepus ceciderit triūphi gloria reputatur indign⁹. ¶ Preterea ab octauo gradu capricorni vsq; ad geminos tybicinū & cornicinū exultatio cōquiescit nisi lupus aut hostis immanior leo forte vel tigris aut pardus in predam venerint: que quidem n̄atū deo ppiciante rara gloria est cū tamen totius anni prolixitas variis venatiū studiis occupet. Albani quidem in asia canes habēt leonibus fortiores: eos virtute canum: & sue gētis arificio quasi imbelles bestiolas popu-

Qui sint illiciti amplexus dicit alanus de complactu na. & in autētico vt nō luxurient p̄tra naturā per totū. colla. vj.

De adonide mortuo per apriū cū ploratu viuis.

Nota q̄ amor illegitimus odit lucem/ & legitimum requirit solēna lucis. cōcor. j. li. viij. ca. xj. et ibi ponitur ratio.

De romulo p̄morege romanorū q̄ ceruos cepit pro sustentando seet socios.

Ho. quo tēpore venatio cesset.

De canibus albanis.

De canes alba nos de italia i asyam traiecit hercules.

Gladi' lógus ex vna pte acutus.

Derisso gallo- rú cōtra lōbar dos si testudo immineat. Testudo.

De hānibale qui occidit ro- manum capti uum qui occi- derat elephan- tem et causa.

De vlixē inuē- tore aucupatis- onis: r qui pre- cauit et vnicū filiū phihuit. Sed alijs dicūt de machaleo i- uētoze vt. j. e. c. Seneca dicit in prin. libri de morib' q' ridi- culū ē odio no- cētis innocen- tiā suā pdere.

latur. Canibus quidem illis nulla ferarū fortior nulla aiosior est
 Hos hercules tergemino gerioe victo/ab ytaliam traiecit in asiam.
 eis virtutem qua leones sterneret quasi hereditariam derelinquens
¶ Ad hoc carnificium eorum/artem exigit. & artem quidem facit.
 suum habet opificem chiriomatica volanti cultello nunc pugione
 stricto. nunc hebetata macera/miraberis si te casu contigerit so-
 lemniis eorum interesse. Caue tamen ne in arte loquendi verbo quo-
 nis offendas quia aut vapulabis: aut perdenaberis inscientie bonorum
 oim si eorum signum non noueris: hec sunt temporibus nostris liberalia
 nobiliorum studia. hec sunt prima elementa virtutis. Hec via felices
 ad beatitudinis cumulum copendioso tramite perducit: quo ma-
 iores nostri non nisi laboriose virtutis gradibus docuerat ascen-
 dedum. **¶** Emilianos et ligures galli deridet. dicentes eos testa-
 menta conficere/ viciniam conuocare/ armorum implorare perfidia. si fi-
 dibus eorum testudo immineat quam oportet oppugnari. quod ex
 eo componitur/ quod eos nunquam cuiuscumque certaminis casus inuenit
 impatos. Nostri vero quod ludibrii notas effugiunt/ cum maiori
 tumultu & egriori sollicitudine/ & ampliori sumptu solemne bel-
 lum credant bestiis inducendum. Eas tamen mitius persequuntur/
 cum quibus humanum genus iustas earum exigente malicia exercet
 inimicicias. Lupus/vulpes/vrsus/ & quecumque fera nocetior est. in
 aliarum quiescit occasu & solitam exercere maliciam in venatorum fa-
 cie non veret. **¶** Fertur hancibal occidisse romanum qui mandato
 cuius singulari certamine percusserat elephantum: dicens eum
 indignum vita/ qui cogi potuerat cum bestia dimicare: licet ve-
 rius sit eum ex inuidia noluisse captiuum inauditi triumphum gloria
 illustrari: & infamari bestias/ quarum virtute gentibus terrorem incul-
 ferat. Quo ergo dignus est vita: qui nihil aliud nouit in vita nisi
 si vanitatis studio sentire in bestias. Quos vero species illa venati-
 onis oblectat: ut aues aumbus insequantur. Si tamen hoc genus aucupii
 venationi censeas adnectendum. mitiori quidem vexantur insania.
 sed non impari leuitate. venatica tam terrestris quam aerea. tanto solidior
 quanto fructuosior est: auctorem aucupationis sue ab antiquis hystoriis
 vlixem profertur/ qui primus excisa troia armatas aues attulit grecie
 quas suauis quidam & grata ammiratione videtur/ in cognati generis
 exitum animauit. Isti quidem magno se tuentur iudice/ & quod mores
 hominum multorum vidit & vrbes. qui aues aumbus insequuntur.
 Audi quantum attollit vlixem dares cuius prudentia nullis potuit
 insidiis supplantari: cuius tendiculas nemo hostium indemnitas eua-
 sit/ cuius denique inermis militia ulterius promouit grecorum glo-

riā q̄ mille ratiū armata multitudo. Sed & ipse vlixes hui⁹ exercitii circē laudat auctore: q̄ carminib⁹ & poculis hūanas mētes dicitur imutasse/ eo q̄ artē verborū et rerū gratia alliceret mentes hominū: et sue volūtatī cōformes in vsus quoslibet transformaret. Grecis itaq̄ propinata sunt suspecte venena voluptatis: sed ea cū prudēs gustasset ytacus noluit bibere/ ne sub domina meretrice/ turpis & excors viuere cogeretur. Verū quia sapientia/ rerū omniū nouit vsū: puidit vir circūspectus finitis laboribus et errorib⁹: cum eū pudica penelope: & affectus thelemaci non agnosceret reuertentē: quō damna sociorum quos tāti exilii dispēdium tulerat gretie cōpēsaret. Amīrada fuerat fides canis: cui soli in tāta familia/ nec viginti annorū curricula memoriā domini/ quin redeūti applauderet/ abstulerūt: nisi de laude ei⁹ canibus venatorū gratia vltim⁹ resultaret: noni tamē studii thelemacū suum/ viuere precepit expertē/ illis solis dicēs allata esse noue voluptatis solacia: qui amissis parētib⁹ troiani belli dāna sentirent. Vnde & artē infructuosā esse conuicio: quā ab vnico filio tant⁹ vir studuit sequestrare. Qd̄ vel ex eo mecū conuicies: q̄ deterior sexus in auū venatione potior est. In quo poteras naturā arguere nisi nosses: quia deteriora semper proniora sunt ad rapinā. Inanis etenī ē: & admodū laboriosa rapina: & que damna sumptū nūq̄ successuum utilitate compēsaret: licet plurimi venationē exerceant: vt sub eo pretextu sūptus faciant parciores: domi rari⁹: sepius in mēsa aliena: multitudinē vitant dū siluā/ saltus/ lacusq̄ circūeunt/ induti pānis vilioribus: frugalib⁹ contēti cibis/ dū cōsortes & famulos quos macerat ieiuniorū inedia & tormēta nuditatis affligūt: quosq̄ labor immoderatus exhaurit voluptatis aut poti⁹ vanitatis ymagine p̄solētur. Eodēq̄ tempore primū captiuantur athene: quo interdicte venationis edictū celsuerūt esse soluēdum: & artem vtriusq̄ venationis cū exercitio publice admittēdam. Fertur vates mantuan⁹ it̄rogasse marcellū cū depopulationi auū vehementi⁹ operam daret: an auē mallet istrui in capturā auium/ an muscā formari in exterminationē muscarum. Cū vero questionem ad auūculum retulisset augustū p̄ filio ei⁹ p̄legit/ vt fieret musca q̄ a neapoli muscas abigeret: & ciuitatē a peste insanabili liberaret. Optio quidē impleta est: vnde liquet priuate voluptati ariusuis preferēdam esse multorū utilitatē. In semini chironis antro si grecis p̄ omnia creditur est institut⁹ Achilles lire modos & cythare: et inde traductus ad siluas: in strage ferarū et ce-

De circe magica: & qualiter ab ea precavit vlixes.

Penelope vxor et Thelemacus fili⁹ vlixis. De fide & memoria canis vlixis.

De captione athenarū tpe remoti interdicti venationū.

Polícratíci de Curialiū nugís.

Venatorum
vitiá.

Chironis do-
mus.

Sacre scriptu-
re cómedatio.

Nemroth
robustus ve-
nator.

Tyránidis nē
broth fastigiū

Gen. x. x. xxxj

Linguarum
diuísio.

dibus & fedo victui assuescēs: reuerētiam nature timorēq; mor-
tis abiecit. Quid quod bachus eūdem habuit nutritorem? Nē
pe q; his studiis/aut defidiis insistūt semi feri sunt/& abiecta po-
tiore humanitatis parte/ratione morum prodigiis conforman-
tur:a bonitate siquidem ad lasciuia:m a lasciuia ad voluptatem
et cum induerint ad flagitia & quis illicita pertrahūtur. Que-
rūtur oia post labores:fomes hylaritatis gratior est si dura pre-
cesserint/reficiūtur auidius que exinanita fuerāt plurimū. Ve-
natores omnes adhuc institutionem redolent centaurorū. Ra-
ro inuenitur quisq; eorum modestus/aut grauis.raro cōtinēs / &
vt credo sobrius nūq;:domi quippe chironis habuerūt:vnde hoc
discerent. Caueri nāq; iubentur communia centaurorū/a quib⁹
fine cicatrice nemo reuertit. ¶ Qz si hystoriis q̄s suis poete de-
colorauere figmētis fides subtrahitur: illi utiq; credi necesse est
que ex eo q; scripta est digito dei irrefragabilē apud omnes gen-
tes sortita est auctoritatem. Prim⁹ igitur ponitur nemroth ro-
bustus venator contra dñm eum reprobum fuisse non ambigis
quem omnium doctorum turba condemnat. Traditur hic eru-
pisse in tantā elationis vecordiam/vt non vereret iura temera-
re nature cum consortes conditionis & generis:quos ingenuos
illa creauerat/hic aduiceret seruituti. Tyránidis ergo fastigium
in contumeliā creatoris a venatore incipiens:alium nō inuenit
auctorem: q̄ eum qui in cede ferarum: & volutabro sanguinis
domini contemptum didicisset. Cepit enim potēs esse in terra
Sic nāq; scriptum est eo q; nō expectauerit vt acciperet a domi-
no ptātem. Principiū regni eius babilō:dilatatusq; est in terrā
sennaar: vbi cum tota terra vnus esset labii: eorūdemq; sermo-
num in celum erecta est turris babel / habens lateres pro lapi-
dibus:bitumen pro cemēto:non habens in fundamēto petram:
cuius singulari soliditate structa: omnis edificatio ī domino cō-
ualefcit. At improba temeritas ab vnitae p̄sa linguarū succi-
dit vnitatem:et prima confusioē meruit que in se q̄ in dño ma-
luit gloriari. Exiuit ab hoc puerbium quasi nemroth robust⁹ ve-
nator corā domino forte quia tante elationis in se extitit:vt nec
recentis pena diluuii posset instrui: quin in oculis domini super-
biret:& obsequium quod ab homine domino debebatur sibi cō-
tumaciter vsurparet cum constet q; confusioem linguarum/
diluuiū atecessit. Babilon quidē/calice aureo/vniuersam carnē
inebriaunt:et aduersus hierusalem que sursum est/ castra con-
struit:proculdubio peritura/quibus quisquis militiam prestat p-

petua sanctorum maledictione damnatur. Esau quoque venationem exercuit: et benedictione paterna meruit defraudari. In siluis collegit esuriam: ut immoderato estu lenticulā cōcipiscens/ prerogatiuā primogenitorum exiguo precio & vili distraheret: & iugū seruitutis hereditarie trāsmisit i posteros/ ut ditioni minoris q̄ domi degebat colla supponeret. Fruticātibus pilis/ horrebāt man⁹: nec enim lenis esse poterat actus: siluestris morib⁹: cultū qui vestis preciose domi reliquerat/ q̄ assiduo venatu/ virtutis abiecerat indumentum: fraternum sanguinē sitiebat/ & se ab eo quem sibi diuina gratia de paterna benedictiōe prelatum nouerat: placatus aut̄ munerib⁹ nō est veritus adorari. ¶ Venationis aerie auctorē iactitant fuisse machabeū: qui maiorib⁹ occupat⁹ huius voluptatē/ ut creditur vitā duxit exortem. Egregie siquidem bella gessit: fratribus restituit libertatē: leges erexit/ ceremonias innouauit: mundauit sc̄tā: templi faciem vnde sibi credebat prouenisse victoriā/ coronis aureis decorauit: nullosq̄ illius & in actus surrepsit: partemq̄ tulit sibi nata voluptas. Postremo p̄ salute fratrum susus in acie germanos legitimi belli reliquit heredes. ¶ Ab etate prima cui rationis legem natura p̄scripserat/ inspicere p̄iarchas: data lege/ transi ad duces: procede ad iudices: ad reges progredere: percurrere seriem prophetarū: fidelis populi officia & studia perscrutare: quos in serie veteris testamenti legis exercuisse venaticā: nempe ydumeos et ysmahelitas/ & gentes que dominum nesciebant: vbi sunt (inquit p̄pheta) aut si manus dum tamē in spiritu notarius prophete/ qui in aubus celi ludunt⁹ ac si tacita subiectiōe pronūciat: eos quorum vita iocus est/ suis euanuisse cum aubus/ eosq̄ subiecta p̄nunciatiōe ad inferos descendisse commemorat. Interroga patres tuos & annuntiabunt tibi: maiores tuos/ & dicēt se nūq̄ sanctū legisse venatorē. Quod si nōi venatorū de p̄phetica p̄missione blandiris: quia se venatores missurū dñs pollicetur/ qui de umbrosis & excelsis venentur erroneos/ bestialium vitā noueris increpari/ non cōmendari venantiū vanitatem. Nec te placidus vel eustachius martyr quidē insignis quem de pia/ non tamē canonica scriptura venantem asseris a domino visitatum nimis demulceat: nisi forte p̄secutorū ecclesie rabiem laudas/ eo q̄ inde ad ap̄latū vocat⁹ est paulus: et iter alios fact⁹ egregi⁹ euangeliū p̄dicator. ¶ Sed fuerint viri illustres alexātri forte/ vel cesares venaturi dediti: nūquit philosophi/ aut aliqui sapientes in populo? Nunqt̄ socrates/ plato/ aristoteles/ seneca/ soran⁹

Esau venator

1. Machab. iij. et seqn. caplis Machabei cōmendatio.

Baruth. iij.

Esai. lxxv.

Hiere. xvj. |

De placido et eustachio martyre venatore.

Paulus ap̄ls egregi⁹ euangeliū p̄dicator.

Polícraticí de Curialū nugís.

Mors pccrū
et regū in ve-
natione.

De phibitio-
nib⁹ dñorū cir-
ca aues ⁊ fe-
ras capiēdas.

ff. de re. diui. p-
to. et. l. si. eo. ti.

Destrū est ani-
mal aculeis p-
molestum.

aut qui toti⁹ non vrbis sed orbis euacrauit miracula/ omnium
in se amirationē sapientia & virtute conuertens/ archita taren-
tinus vt redeamus ad nostros qui & veritate doctrine/ & vir-
tutis exēplo/ & fidei auctoritate precellūt quos hieronimos/ au-
gustinos/ laurentios/ vincētios/ quos deniq; de toto ceti patrū/
vexationis hui⁹ agitauit insania? Nostrorū quoq; temporum
luctuosis instrui mur exemplis ab hmōi inquietudine tēperare/
cū proceres nostros inter venādum veris/ variisq; miraculis in-
dignatio diuina percussit: bestialēq; sepe inuenerunt exitum
vite/ qui dum licit bestialiter vixerāt. Regibus quoq; ipsis/ ma-
nus domini non pepercit: & in maliciam eorū condignā & glo-
riosam exercuit vindictam. Nō equidem eorum nomina: vlex-
empla ex inopia reticentur/ nisi ex ea forte quam parit copia: s; ne mentes lugentium adhuc imoderato dolore sauciatas recē-
tium refractione vulnerum grauius vlceremus. Domestica nā
sunt exempla q̄ plurima. Intātam vero quidam huius vanitatē
instinctu enupere vesaniam vt hostes nature fierent/ cōditionis
sue imemores: diuini iudicii contemptores: dum in vindictam
ferarum ymaginem dei exquisitis suppliciis subiugarent. Nec
veriti sunt hominem p bestiola perdere: quem vnigenitus dei
redemit sanguine suo. Que fere nature sunt & de iure occupā-
tium fiunt: sibi audet humana temeritas inspiciente dño ven-
dicare: & idē iuris in oibus vbiq; sint statuit: ac si claustrī sui in-
dagine vniuersa cinxisset. Q d; magis mirare/ pedicas parare
auid⁹ laqueos texere/ allicere modis vel fistula/ aut qbuscūq; in-
fidiis supplāre ex edicto sepe fit criminis/ & vel pscriptiōe bo-
norū mulctat/ vel mēbrorū punitur salutisq; dispēdio: volucres
celi & pisces maris cōes esse audieras: sed he fisci sunt quas ve-
natica exigit vbiq; volant. Manum contine istorum absti-
nere & tu in penam lese maiestatis venantibus cedas in pre-
dam. A noualibus suis arcentur agricole dum fere habeant vas-
gandi libertatem: illis vt pascua augeantur: predia subtrahuntur
agricolis: sationalia infitiua colonis: cum pascua armenta-
riis & gregariis aluaria/ & a floralibus excludunt: ipsis quoq;
apibus vix naturali libertate vti permissum est: de⁹ bone quod
oestrum: & ceteras pestes que non feras sed delicias potentum
exagitant toto potentatu suo nō possunt abigere: cum & culex
in vltionem hominis armatus: acrimonie sue aculeos in fe-
ras recte exerceat. Sic si hic fueris ī annos cogaris fata redime-
re vel amittere elige vtrum maioris de equissimo iure quiritum

rerū/vel salutis: utrobique dispendium iminet. Si venatorum quā
piam pertranseat fines tuos: ei que domi habes incūctanter &
reuerenter expone: quodque domi non est & habet vicin⁹ in vſus
illius eme: ne ex edicti licentia tua auferat: vel inuito et de irre
uerentia: & cōtemptu cogaris in centuria: aut foro preſidis: vel
proconſulis: aut fortasse in conſilio lese maiestatis reddere ra
tionem. Protenditur etenim patrimonium ſisci: dum de alieno
quacūque ratione familia ſumptum facit. ¶ Verum ne venati
cam: & alias curialium nugas non tā iudicio quā odio ſtilus perſe
qui videatur: eam indifferentibus cōnumerādam facile libesque
conſentio: nisi quia immoderato voluptatis incurſu virilē ani
mum concutit/et fundamētum ſubvertit rationis. Non tamen
ob hoc erit vſquequaque culpabilis cum & vinū quod inebriat ſub
uerſiōis culpam retorqueat in bibētem & ſenex ſepe non tā eta
tis quā ſuo vitio ſolum proferat puerilem. Potest igitur venatica
eſſe vtilis & honeſta: ſed ex loco: tempore: modo: pſona: et cau
ſa. Perſona namque venuſtat ſtudio: dum ſuo inſiſtit officio: &
non preripit alienum: nec ē quod quemque magis deceat quā quod of
ficio cuiusque magis accomodum eſt. Preclare ſiquidem ait ethi
cus/ſingularum perſonarum decora deſcribens. Id vnumquēque
deceat maxime quod eſt cuiusque maxime. ¶ Quid ergo mihi &
tibi cum venatoris profeſſione: ſua nāque neglecta turpiſſimum
eſt quemque ſtudioſius in aliena verſari. Quid ei cum priuato & ru
ſtico fortasse ſtudio/qui publice auctoritatis iſignibus fulget:
duce ſequatur populus: doctor ſeminet diſciplinam. iudex coerceat
delinquentes: ſtudioſos remuneret indulgentia poteſtatis: pri
uati minoribus occupentur: honeſtioribus ingenui: vilioribus
ſeruilis conditio mancipetur. Nā quod turpe bonis ſeio ticioque
decebit criſpinum. Sic utique tibi multa ſint eiſdem corporis
membra non omnia eidem actui ſeruiunt: ſed ſua ſunt officia ſin
gularum. Qui ergo tuum venatori non cedis cur illius vſurpas
officium? Nonne reputabis indignum: ſi ad regnum vel ponti
ficium venator aſpiret? Equidem indignius eſt/ſi ab alterutro
faſtigio/ad venatoris carnificium vel ſordes prolabaris. Inna
tus etenim amor boni ſemper querit aſcenſum: econtra fomes
vitiū ſponte ſua vergit ad caſum. ¶ Cauſa quoque actum poterit
decorare: ſi aut neceſſitate ſubſiſtat: aut vigeat vtilitate: aut ho
neſtate ſplendeſcat/ cum ex affectu mentis tota valeat ſubſtātia
operis colorari. Affectus etenim tuus (ut ait ſapiens) operi tuo
nomen imponit. Inculpabiliter ex ſancti patris mādato venatū

Locus vbi cē
turio qui p̄ſt
centū militib⁹
ius reddit.

Curialiū nu
se.

lxxxix. diſ. ſin
gula.

Polícratíci de Curialiū nugis.

Genes. xxvij.

Qui semel
malus est sēp
psumit mal.
vt. l. q. semel.
ff. de reg. iur.

profectus est esau: vt patris satiaret esuriem: & promissam benedictionem impensi merito obsequii obtineret. Si enim sine culpa exerceri non posset: nequaquam tantis patriarcha ad opus illius misisset filium: quem gratia benedictionis in caput gētium constituere disponebat. Sed forte mora traxit ad se periculum: quia diutius licito / in opere tamen licito ex praua cōsuetudine & immoderato amore morabatur / nulla versatur in culpa qui urgente stimulo necessitatis non reprobati studii exercitio vitam cogitur exhibere. Qui ocii inertiam vitant: qui gerendis negotiis disponunt membra / dum laboribus assuescunt: qui vitiosam corporis molem fugiunt seruata in omnibus dignitate persone: iuste reprehensionis nō patiuntur aculeos. Opus etenim non ex se sed ex causa fit crimen: nec aliqua virtutis ostentatione clarescit cui voluptas originem prebet. Nouerca siquidem virtutis est: non illam dico quam parit pax: patientia / benignitas: lōganimitas / gaudium in spiritu sancto / sed que amica epulis: potationibus: cōiuiuis: modulationibus / & ludis / cultibus operosius exquisitis / stupris & variis immūditis: animos etiā grauiiores effeminat: & quodam nature ludibrio molliores et corruptiores facit esse viros quam feminas. Tempus quoque venandi culpam extenuat / actum ve commendat. Sit autem hoc tempus vt in locis quā pluribus inuenitur ex eo oportunitas gerendorum. Fit ergo intempestiua venatio: vel ex religionis cultu: vel ex natura rerum: vel ex debito officii: quod vel p̄termitti: vel aliis occupationibus postponi non debet. Sed de his hactenus / quia non venaticā tradere: sed de curialium nugis nugari propositū est. ¶ Loci quoque ratio habēda est scz vt in suo: vel cōmuni / vel publico licita exerceatur venatio: dum tamen consortibus non irrogetur iniuria: & locis celebritate sui / aut reuerentia ab his inquietationibus non eximatur. Qui enim in aliena temeraria vsurpatione irrunt laqueis iuris tenentur ad penam. Is s̄o modus laudabilis est cum moderatione adhibita prudēter: & si fieri potest vtiliter exercetur: vt mandato comici acquiescas. Ne quid nimis: nam & infani sapiens nomē feret: equus iniqui: vltima quā satis est virtutem si petit ipsam. Nihil autem turpius est quam in risum contuentium ora laxare dum non discendi proposito vehementius insistis arti quam nescias: vt si linguam quam nō noris faceret attemptes. Sunt vero persone qui non modo ab hoc / sed ab aliis quibusdam vtpote leuioribus: & voluptuosis studiis in perpetuum submouentur: vt qui in sacris ordinibus constitut

ti: et qui gerunt amplissimos magistrat⁹. Quod enim in aliis futurum erat leuioris culpe: hoc in istis sepe fit criminis. Et quidem semper maiora sunt que celebratos contractus rescindunt quaeque impediunt contrahēdos. Porro de virtute & veritate canonicum: venatica clientulis suis non modo claudit ascensum: sed summi etiam sacerdotii gradum adimit iam adeptum. Praclare illud ut multa fertur dixisse temistodes. Magistratus a ludis & quibuscumque leuioribus esse arcendos: ne res publica ludere videatur: defectumque sui relicta grauitate proniciet. Si tamen maioribus quod quidem rarum est eos exocipari contigerit: in aenis adolescentie ex dispensatione etatis permittuntur aliquid subtrahere grauitati: & in se clementiores esse quod maturitatis processu reipublice vtilitati compensent. Hec ille. Et utinam audiretur a nostris ut saltem in puectioni etate/nugis suis reipublice seria anteferrent. Tunc etenim totum reipublice corpus roboris sui integritate vigeat: tunc optime compositio specie venusta bitur/ & elegantis pulchritudinis decorem induet: si singula quaeque locum teneant sortita decenter: si fuerit officiorum non confusio sed distributio. Hoc ita si optimam viuendi ducem naturam sequamur. Sed nunc quod medicorum est promittunt fabri: medici fabrilis tractant: et officium presidendi a venatoribus & humilioribus officiis: aut etiam maleficiis mutuant: & priuatores temeritas/ aut discipline ignorantia se audet publicis officiis imiscere.

¶ De alea/ & vsu/ & abusu illius.

Capitulum. v.

Sed ecce dum venatorum tumultus egreditur: alie & si taciturniores perstrepunt nuge. Tritum siquidem proverbium est. Qui lepores agit/ verba consumit. At si alios diligentius intueris consumunt & vitam que in ineptis & factionibus aut flagitiis tota versat. Nonne tibi videtur aleator ineptus qui thessalarum non tam viuunt quam perit ex gratia: & omnem iactum sortis sue presulem facit? Est ne ars accommoda rationi: cuius quanto quisque studentior: tanto erit ex studiosior? Attalus asiaticus si gentilium hystoriis creditur: hanc ludendi lasciuam dicitur inuenisse ab exercitio numerarum paululum deflexa materia. Cum enim antiquiores illud exercitium duntaxat approbarent: quod ad inuestigationem veri/ disciplinaeque liberales proficeret: vel recte viuendi instrueret vsu: hic subtili quidem licet infructuosa inuentione veteris exercitii duriciam/ non temperauit sed emolliuit: multis adhuc in pristina manentibus grauitate. A manibus namque grecorum abacus nondum excidit: aut ratio

¶ Venatica excludit a summo sacerdotio iam admissum.

Moderni temporis vanatio in gubernatione reipublice.

De his habet ff. de alea. r. l. co. titu.

De attalo asiatico primo inuictore aleae.